

*Sant Miquel de Barretons.
Foto de Jordi Gironès.*

www.santjust.org/seas

Carrer de l'Ateneu, 3 i 5 - 08960 Sant Just Desvern
Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

— 1 maig

Excursió al Puig Ou (Garrotxa-Ripollès) des de Sant Pau de Segúries a Camprodon amb sortida del Parador a les 7 h

— 5 maig

Audiovisual «El canvi climàtic a les glaceres dels Pirineus» per Jordi Camins

— 8 maig

XLII Marxa de Regularitat «Fulgenci Baños» al Vallès Oriental

— 22 maig

Excursió matinal a les gorges de Cabrera (Anoia) amb sortida del Parador a les 7.30 h

— 2 de juny

Audiovisual «La llum de les muntanyes» per Francesc Muntada

— 3 juny

Conferència «Plantes tòxiques d'alta muntanya» per Joan Simón

— 5 juny

Excursió de cloenda a la serra del Corb (Garrotxa) amb sortida del Parador a les 7 h

— 12 juny

Excursió matinal de cloenda al Collsacabra (Garrotxa) amb sortida del Parador a les 7 h

— 19 juny

Excursió de Núria a Eina (Ripollès-Cerdanya) amb sortida del Parador a les 6 h

— 2 i 3 juliol

Sortida de Veterans al Monteixo (Pallars Jussà)

— 16 juliol

Sopar de Lluna Plena

— 23 i 24 juliol

Excursió a la vall d'Orlu (Arieja, França) fent nit al refugi d'en Beys.

Estany de Peyrisses, vall d'Orlu.

Informació: si no s'especifica el contrari, les conferències tenen lloc els divendres a les 8 del vespre a la Sala Piquet de l'Ateneu, i les excursions tenen la seva sortida des del Parador. Informació sobre les matinals al telèfon 93 371 51 98 (nits).

COL·LABORACIONS

Ajuntament de
Sant Just Desvern

FLORETO
Creu 66. Tel 933723103

CISTELLERIA BALLART
Bonavista 82. Tel 933711364

IMMACULADA AMAT
JUST AMIGÓ
MARCEL·LÍ CAMATS
FRANCESC HOMEDES

LA PIRÀMIDE D'EDATS POT REJOVENIR

El dissabte dia cinc de març va tenir lloc l'Assemblea anual de la SEAS, de la que destaquem les notícies principals.

Memòria d'activitats

Butlletí. Daniel Cardona deixa la Taula de Redacció després de 40 anys de formar-ne part i s'hi incorpora Ramon Prat. Jordi Gironès ha cedit la maquetació a Leonci Canals. Hem canviat la impressió de Nova Bicicleta a Martígràfic78. **Biblioteca.** Els mapes de paper han estat escanejats i calibrats per tal de poder-los descarregar al GPS. **Concurs fotogràfic.** La comissió organitzadora acorda suprimir el Premi Especial dels darrers anys per la poca quantitat de fotografies que s'hi presentaven. **Caminada popular.** Ferran de la Fuente i Maria Lluïsa Sanz deixen la comissió organitzadora després de vint anys de ser al capdavant. L'Assemblea els agraeix l'excel·lent tasca amb un fort aplaudiment. En la darrera caminada, només van participar-hi 136 caminadors; un dels motius d'aquesta davallada respecte a edicions anteriors podria ser el fàcil accés de la població al Parc de Collserola, que comença a estar massificat. A més a més, el Patronat del Parc posa traves a l'hora de donar permisos als grups organitzats. De totes maneres, la comissió vol organitzar-ne més edicions. Francesc Blasco suggereix apropar-nos a les escoles per tal d'engrescar els alumnes. **Cicle «Plantes medicinals».** Conduït per Manu Labrés i Daniel Cardona, està assolint

un èxit extraordinari amb una mitjana de 60 assistents a les conferències i amb els autocars de les excursions plens. La SEAS ha publicat el llibre **I tu què feies l'any 1964?**, on es recullen anècdotes i entrevistes a diferents socis de l'entitat. La revista **VÈRTEX** en fa esment en el número 264 de gener/febrer de 2016. Es valora la possibilitat que la SEAS organitzi un **curs d'iniciació a GPS** basat en els programes Land i TwoNav de CompeGPS. Constatant que un nombre suficient de socis hi està interessat, s'acorda impartir-lo durant el mes de maig.

Renovació de la Junta

Antoni Simó deixa la Junta després d'onze anys com a tresorer; l'Assemblea li agraeix la tasca que ha desenvolupat amb tanta eficiència. És substituït per Joan Urpinell, fins ara responsable del local. També deixa la Junta Higiní Hernández. Francesc Blasco s'hi incorpora com a vicesecretari i Marc Carbonell com a vocal.

Moviment de socis

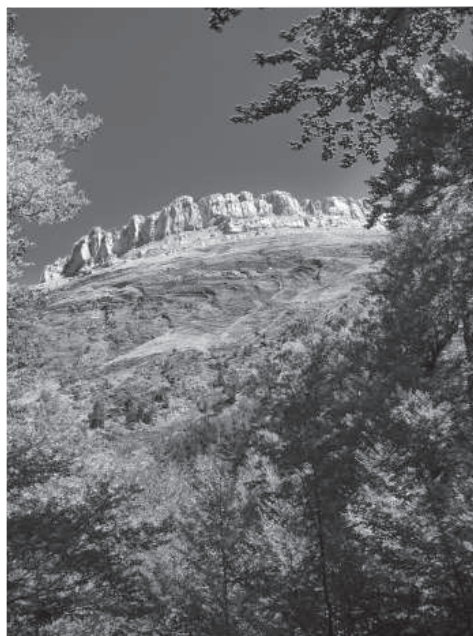
A final de 2015, la SEAS tenia 322 socis. El mes de febrer s'hi han incorporat 14 socis nous i joves (40-45 anys), als qui l'assemblea dona una cordial benvinguda. Aquest grup, tot i que demana que es respecti la seva autonomia, aporta un soci a la Junta (Marc Carbonell). En el torn obert de paraules, un d'aquests nous socis s'ofereix per potenciar la Caminada Popular i suggereix incorporar-hi curses solidàries sota el paraigua de la SEAS. La incorporació d'aquests nous socis esdevé la notícia més ben rebuda pels assistents, ja que podria garantir un futur més esperançador per a la nostra Secció.

HEM PUJAT ALTES MUNTANYES I DAVALLAT PROFUNDES COVES

Francesc Riera Prenafeta amb
la col·laboració de Ricard Garcia
Vives i Francesc Riera Romea

Amb l'amic Ricard n'hem fet unes quantes... D'excursions és clar! A tots dos ens apassiona la muntanya per fora i per dins, tot i que darrerament cada cop ens costen més tant les grimpades per l'alta muntanya com els arrossegaments per les gateres de les coves. I no vulgueu saber quant temps fa que no ens hem penjat d'una corda en un pou! Però tornem al motiu d'aquest escrit.

L'agost de 2008 vam poder coincidir per les vacances d'estiu i ens vam trobar amb les famílies respectives al Pirineu navarrès, concretament a la vall del Roncari. Com mana ja l'edat, vam deixar les tendes per a la joventut i ens vam instal·lar en els respectius bungalows, ells al campament d'Izaba i nosaltres al càmping de Garde. Després d'uns primers dies d'acclimatament, amb passejades per la Selva d'Irati i altres rutes turisticogastronòmiques per la comarca, un bon dia vam decidir anar a fer alguna muntanyeta. Així que, un dilluns, el Ricard, el Francesc i jo ens vàrem llevar a les 3 de la matinada, vam agafar el cotxe i ens vam plantar a la vall de Puen d'Oza. Tot just començava a clarejar quan vàrem emprendre la pujada. Al començament, el camí zigzague-

Castillo de Acher. Foto de Francesc Riera.

jant pel bosc es feia plaent, però a mesura que els arbres ens anaven deixant augmentava el pendent i de cop i volta va aparèixer a sobre nostre una mola blanca, il·luminada pels primers rajos de sol, aparentment inexpugnable: és el Castillo de Acher, que destaca sobremanera damunt els gresos vermells clapats del verd de la vegetació. Només se'ns acut una paraula: impressionant. El fred ens esperonava per tal d'arribar a la cota assolellada i poder aturar-nos allí per fer un mos. Després, ziga-zaga, pim-pam, amunt. No vèiem clar que es pogués flanquejar el mur calcari, però a mesura que ens acostàvem a la base, les fites i els senderols semblaven posar-se d'acord per confluïr en una sola direcció. Efectivament, un petit tall natural sota de la Punta Sud ens

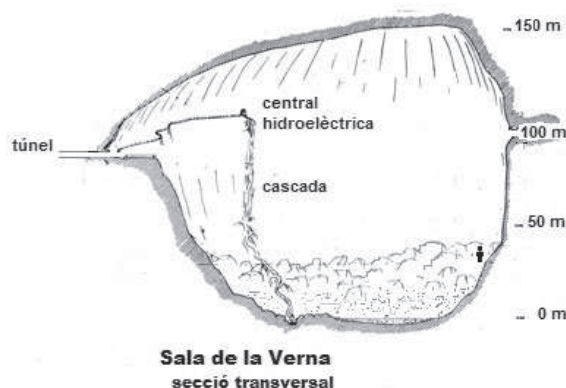
va permetre flanquejar còmodament la muralla. Un cop a dins, el nou paisatge ofería una inhòspita vall calcària, solcada per una esquadra central i pràcticament pelada de vegetació, mentre un grapat d'isards observava amatent la nostra arribada. Vam vorejar el clot per llevant i després d'una lleugera pujada vam assolir els 2.384 metres de la Punta Nord. Havent gaudit del magnífic paisatge de les muntanyes de l'entorn mentre fèiem un ganyip, tot i que semblava que hi havia alguna altra alternativa, vam decidir prudentment davallar pel mateix indret per on havíem ascendit a aquesta fortalesa natural.

Bé, havíem pujat una muntanya i ara calia davallar a la foscor d'alguna cavitat! Així que l'endemà vam agafar la carretera que s'enfila per la preciosa vall de

Belagua cap a la frontera amb l'Estat francès. Vam deixar les frondoses fagedes i boscos de pi negre per arribar als prats entre rasclers del coll de la Pierre Saint-Martin (1.760 m), on s'obre la boca de l'avenc que comunica 200 m més avall amb la cavitat que nosaltres vam visitar. Vam arribar a un petit hostal a peu de carretera de la petita població de Sainte Engrâce, on el protocol demana que, per tal de recollir la clau d'accés al túnel artificial, hom faci entrega del permís, juntament amb una ampolla d'anís sec als hostalers. No cal dir que van acceptar el present amb gran devoció, de fet, pràcticament ni es van mirar els papers d'autorització que havíem gestionat uns mesos abans a través de l'ARSIP (*Association pour la Recherche Spéléologique Internationale à la Pierre Saint Martin*).

Panorama des del Castillo de Acher. Foto de Francesc Riera.

Hem d'explicar que actualment el complex de la Pierre Saint Martin, amb el seu laberint de 80 km de galeries i 1.400 m de fondària màxima, és un dels sistemes càrstics explorats més extensos del món. L'any 1950, Lépineaux fou el primer espeleòleg a davallar els 320 m del primer pou, situat en terres navarreses (Piedra San Martín o *gouffre* Lépineux). Dos anys més tard, Loubens patia un accident mortal en aquest mateix avenc i fins dos anys després el seu cos no seria rescatat. L'any 1953, es va descobrir la sala de la Verna. Els primers exploradors, quan hi van arribar, es pensaven que havien sortit a l'exterior i que era de nit. El 1956, l'EDF (*Électricité de France*, la societat elèctrica estatal francesa), veient el potencial energètic del riu subterrani de la cavitat, va obrir un túnel artificial que va permetre l'accés a peu pla des del barranc d'Arpidia amb la sala de la Verna, situada a 730 m sota la boca superior, la qual cosa va permetre construir una central hidroelèctrica, que temps després fou destruïda per una pujada sobtada del cabal del riu subterrani. No serà ja fins a

l'any 2006 que la *Société Hydro Électrique du Midi* tornaria a recuperar el projecte i a construir una petita central, que és la que es pot veure actualment.

Ja amb les claus a la mà, agafem els vehicles i anem per una pista forestal fins a la porta metàl·lica d'accés al túnel. En la visita d'avui, ens acompanyen també Laia Garcia i Maribel Romea. Obrim la porta i, de sobte, un fort corrent d'aire fred ens empeny enrere. Aconseguint entrar i tancar la porta, fet que atenua el vent, però no la sensació de fredor. Recorrem els 800 metres d'un llarg però còmode passadís i, de cop i volta, una eixordidora remor d'aigua en la negror. Seguim avançant, hem perdut ja el referent de les parets i la volta del túnel i mirem cap a on se sent l'aigua. Oh! Hi ha uns llums! Ens hi apropem i resulta que és la central hidroelèctrica, instal·lada sobre la cascada del riu. Sembla talment com si estiguéssim a l'exterior, en plena nit, sense estels ni lluna, i amb un barranc als nostres peus. Som a mitja alçada de la grandiosa sala de la Verna, que

té 230 x 180 m de planta per uns 150 m d'alçària. A mesura que els ulls se'ns van acostumant a la foscor, veiem, a la paret del davant, un senyal reflectant que indica als espeleòlegs la continuïtat de la galeria. Des d'allí, un fil sembla despenjar-se vuitanta i escaig metres fins a arribar al terra de la sala. Ostres! I allà baix sembla que hi ha una persona! Des del balcó on ens ha dut la galeria artificial, decideixo desgrimpant a poc a poc, crido el subjecte, que cada cop es fa més evident, però pel soroll de la cascada probablement no em sent. Per fi, després d'alguna relliscada pel fang, arribo a baix. Ara cal travessar el riu, per tant, me'n vaig més cap avall, on el curs hídric es comença a diluir entre el rocam abans de desaparèixer. I així, saltant de pedra en pedra, aconsegueixo arribar a l'altre costat i vaig de dret a saludar l'amic espeleòleg. Ara ja distingeixo perfectament l'armilla groga, pantalons i guants impermeables vermells, el casc blanc... Estic ja quasi a tocar, em saluda amb la mà aixecada, però no es mou... Dimonis! Es tracta d'un maniquí! L'han posat al peu de la corda que

davalla de la galeria Aranzadi per poder localitzar-la! Li faig la foto de rigor i emprenc la pujada de retorn. Abans de marxar de la cavitat, decidim remuntar una mica el riu que alimenta la central. Ara, les dimensions, tot i que són grans, ja són les que estem acostumats i les formacions càrstiques endolceixen l'exploració fins que, en una saleta a tocar del riu, trobem una placa que ens recorda el desgraciat accident d'en Marcel Loubens «*Mort au service de la science le 14 août 1952*».

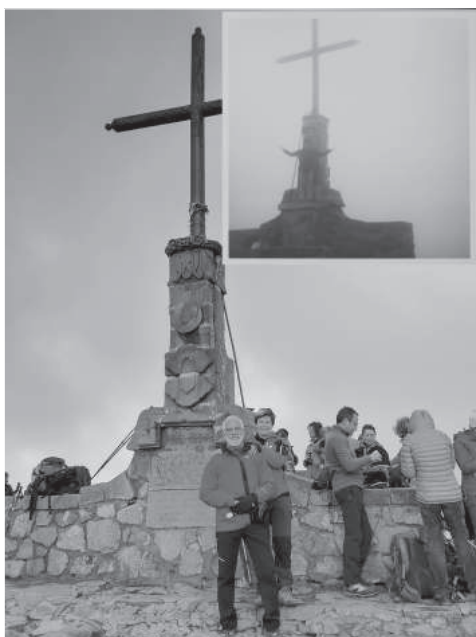
Abans d'abandonar la regió, encara vam visitar la Cueva del Ibon, a Izaba, i vam pujar l'Orhi, que és el primer cim dels Pirineus atlàntics que assoleix els 2.000 m. Però, sens dubte, l'ascensió al Castillo de Acher i la visita a la Sala de la Verna foren unes experiències inoblidables. Actualment, l'accés a la cavitat ja és obert al públic en general i, com a atractiu turístic, s'hi fan visites guiades, previ pagament. És de suposar que hi deuen haver posat algun sistema d'il·luminació per poder gaudir de la immensitat de la sala.

Davant de la porta d'accés al túnel artificial que du a la Sala de la Verna.

MATAGALLS

Leonci Canals Mestre

Cim del Matagalls. Foto petita de 1975, la gran de 2016.

Totes les fotos són de Leonci Canals.

Entre aquestes dues fotos han passat 41 anys. No havia tornat a pujar al Matagalls des d'aquell llunyà setembre de 1975, quan jo tenia 23 anys i l'Àlícia 20... Vam pujar-hi des del Collformic, no ens preguntem com vam arribar fins al Collformic, ni ella ni jo ho recordem per més memòria que hem fet. El que sí recordem és que feia un dia rúfol, fred, i que hi havia molta boira: fins que no vam ser molt a prop del cim no vam veure la creu.

El 14 de febrer de 2016, la SEAS va organitzar una excursió al Matagalls dins del cicle de Plantes Medicinals, i no vam desapropitar l'ocasió de tornar-hi després de tants anys. Aquest cop vam pujar-hi des de Sant Marçal seguint el GR 5.2, passant pel pla de Parany, coll Sesportadores, coll Pregon (amb un monòlit dedicat a Pau Casals) i el collet de l'Home Mort (aquest collet fa malastruga). Tot i que la predicció del temps no era gaire bona, el cert és que vam tenir un dia força bo, molt canviant, però va aguantar amb clapes de sol i boires, sobretot al cim del Matagalls on també feia fred (2°C). Des de Sant Marçal fins al coll de l'Home Mort, el camí transcorre per una gran fageda i, a partir d'aquí, fins al cim és un matollar, bàsicament de ginebró.

Per baixar no vam seguir el GR 5.2 cap al Collformic, sinó que ressegüim la carena que va pel collet de la Font i el pla dels Ginebres fins al coll Saprunera. Aquí, deixàrem el camí principal i vam continuar cap a l'ermita de Sant Miquel de Barretons (el sobrenom de barretons li bé d'uns barrets de palla que s'hi guar-

Sant Segimon.

daven, que segons una creença, guarien el mal de cap) i Sant Segimon, on vam dinar.

Tot i que el Santuari de Sant Segimon està en procés de restauració, el conjunt es troba força deteriorat i solament es pot accedir al restaurant. Diu la tradició que sant Segimon, rei de Borgonya, va fer vida d'ermità en una cova on al segle XIII es va edificar una capella, però la cosa no va anar d'aquesta manera. És cert que Segimon, fill de Gundebad, va ser rei de la Borgonya del 516 al 524. Segimon va abjurar de l'arrianisme, va abraçar la fe catòlica i va fer nombroses donacions a l'Església. El 523, els francs van envair Borgonya i van capturar el rei Segimon, al qual van executar l'1 de maig de 524 llençant-lo a ell, la seva dona i els seus dos fills a un pou. A causa de la seva mort tràgica i de l'expansió del catolicisme, el van considerar un màrtir i poc des-

prés el van canonitzar. Sembla que Sant Segimon no va estar mai per aquestes contrades. Les restes dels edificis actuals són del segle XVIII.

Un cop havent dinat, continuarem cap a la Mare de Déu de l'Erola (residència d'hivern dels ermitans de Sant Segimon) enmig d'un magnífic bosc de faig que entapissava el torrent de l'Oratori. Més endavant, el bosc dona pas a un de mixt amb roures, alzines i castanyers, alguns d'ells amb una soca de dimensions considerables, i arriba fins a Viladrau, on ens esperava l'autocar. Aquell vespre va nevar al Matagalls, però nosaltres ja érem a casa.

Temps efectiu:

Coll de Sant Marçal, coll Sesportadores 0.55, coll Pregon 1.20, Matagalls 2.00, Sant Segimon 3.05, l'Erola 4.05 i Viladrau 5.10 h.

Pujant cap a coll Sesportadores.

LA UNIVERSITAT HOMENATJA NARCÍS PRAT

Agustí Revilla Briongos

El Claustre de Doctors i el Consell Social de la Universitat de Barcelona lliura cada any una distinció a les millors activitats de divulgació científica i humanística. Enguany va rebre la Distinció el Doctor Narcís Prat Fornells, catedràtic d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona. En Narcís és soci de la SEAS i ha col·laborat de manera activa en l'organització de diversos cicles de conferències i excursions.

L'acte va tenir lloc el dimecres dia 2 de març al Paraninfo de l'Edifici Històric de la Universitat. Hi era present la família, personal docent i alguns companys de la SEAS.

La taula presidencial estava formada pel Rector de la Universitat, el President del Consell Social i el President d'Aigües de Barcelona. El Rector va lliurar el premi al Doctor Prat i, a continuació, aquest va pronunciar la seva conferència.

En Narcís ha realitzat diferents estudis d'investigació i recerca sobre els ecosistemes fluvials, sobre la contaminació i la gestió de l'aigua i sobre la preservació del medi ambient. Ha escrit diversos llibres com a autor i com a coautor, ha publicat diferents articles i monografies i ha dictat de-

Narcís Prat durant el seu parlament.

senes de conferències.

El doctor Prat ha considerat que aquests coneixements han d'estar a l'abast de les persones i s'han de divulgar. S'ha de fer pedagogia a través dels diferents mitjans, des d'un joc de taula, passant per un CD i arribant als dispositius mòbils com ara l'aplicació *Riu.net*, una app per avaluar la qualitat ecològica dels rius d'una manera simple i divertida i per transmetre aquesta informació als investigadors.

El nostre company ha escrit en diferents diaris, parla a les emissores de ràdio i és entrevistat a les cadenes de televisió, on explica de manera didàctica els diversos conceptes sobre la natura, l'ecologia i el medi ambient. Els coneixements científics surten del cercle acadèmic per arribar a tots els nivells de la població. La informació

11 PERSONATGE

produeix canvis en les persones i la reacció de les persones pot provocar que les administracions canviïn certes polítiques de l'aigua que no tenen cap base científica, com ara el Pla Hidrològic Nacional. El nostre company és membre fundador de la Fundació Nova Cultura de l'Aigua.

En Narcís ha col·laborat també amb els jutjats. Els abocaments incontrorollats de materials tòxics i contaminants d'algunes indústries als rius avui ja no queden impunes. El curs i la desembocadura dels rius catalans fa uns anys semblaven talment clavegueres i avui fa goig passejar pels camins de les riberes.

La seva exposició va ser compensada per un fort i llarg aplaudiment dels assistents. El rector de la Universitat

agraí els treballs científics i de divulgació del guardonat i afirmà que, d'aquesta manera, la Universitat retorna als contribuents els fruits dels diners dedicats a l'educació.

Abans d'acabar l'acte, la taula presidencial va presentar el llibre *Ramon Margalef, ecòlogo de la biosfera*. Escrit per Narcís Prat, Joandomènec Ros i Francesc Peters, editat per la Universitat de Barcelona i patrocinat per Agbar Fundació. (Margalef és l'ecòleg espanyol de més renom internacional). El llibre està dedicat a dues dones: Maria Mir, esposa de Margalef, i Maria Rieradevall, esposa de Prat, amb qui va col·laborar en diversos treballs de recerca, i també sòcia de la SEAS, que ens va deixar l'any passat (Butlletí núm. 322 de gener/febrer de 2016).

Narcís Prat recollint el guardó.

SENDERISME A L'ILLA DE LA PALMA

Roser Camps Sutorras

Dissabte, 20 de febrer de 2016. L'avió procedent de Barcelona aterra al petit aeroport de l'illa de La Palma, la més occidental de l'arxipèlag de les Canàries, al nord de La Gomera i Tenerife. La majoria del nostre grup de senderistes provenen de l'Agrupació Excursionista de Catalunya, «l'agrupa», entitat centenària que té el seu origen a l'Orfeó Català. La resta, alguns antics alumnes de l'Institut Químic de Sarrià, jubilats de Catalana de Gas, i uns quants privilegiats que hem tingut la sort d'afegir-nos-hi.

En acomodar-nos al nostre hotel, a la platja dels Cancajos, contemplem el blau intens de l'Atlàntic palmer i, alçant la vista, veiem unes petites clapes de neu als contraforts dels alts pics que envolten el Parc Natural de la Caldera de Taburiente. La neu és un fenomen poc habitual a l'illa: evidentment és hivern, però les temperatures, de 18°-19°

permeten realitzar qualsevol activitat a l'aire lliure, i fins i tot banyar-se a les aigües braves de l'oceà.

Aquesta petita illa té vint espais naturals protegits, que representen el 35% de la seva superfície. La resta, la formen grans extensions en altiplans constituïts per terrasses amb conreus de plàtans, alvocats, vinya, mangos i tabac. Les cases estan força aïllades les unes de les altres, excepte a les dues ciutats més importants, Santa Cruz de la Palma, la capital, i los Llanos de Aridane, la ciutat més poblada de l'illa.

La Palma compta amb 2 senders de Gran Recorregut, GR 130 i GR 131, i una munió de senders de petit recorregut. El GR 130 rodeja l'illa per la línia de la costa i s'endinsa uns quilòmetres al sud de l'illa des de la ciutat de Los Llanos de Aridane, fins a la zona volcànica de Teneguia.

El GR 131 es pot dir que envolta el Parc Nacional de la Caldera de Taburiente i després baixa en vertical cap al sud, fins que es troba amb el GR 130, a la zona de Fuencaliente.

Això no és Nova Zelanda, és l'illa de La Palma amb Puerto (en primer terme) i la Caldera de Taburiente al fons. Foto feta des del vaixell que surt de Tazacorte. Foto de Roser Camps.

Cims que envolten la Caldera de Taburiente.
Foto de Roser Camps.

Els vents alisis procedents de la zona oest, a l'Atlàntic, empenyen els núvols cap a l'interior de l'illa, on topen amb els alts massissos rocallosos i es produeix l'efecte Foehn. Aquests núvols cauen com una gran cortina sobre les roques poroses, que absorbeixen gran quantitat d'aigua diàriament, la qual cosa fa que neixin dues grans fonts diferents, els «*nacientes de Marcos y Cordero*». Els *palmeros* saben aprofitar molt bé tota aquesta aigua: han construït túnels i grans canalitzacions i, a causa de tots aquests fenòmens, el centre i nord de l'illa se'ns mostra com una gran selva amb diferents espècies d'arbres.

Així, recurrent llargs trams dels senders, vam travessar la «laurisilva»: grans boscos humits i espessos, amb diverses espècies vegetals cobertes de molsa, com llorers, brucs, cirerers d'arboç, alzines i falgueres gegants, que donen a aquests boscos una imatge gairebé de conte, tot i que són molt foscos a causa de l'espessor i la humitat.

Un paisatge diferent són els boscos de pi canari, un pi de branques més espesses que els que tenim a casa nostra. El sotabosc és netíssim, sense matolls, només encatifat de pinassa. Marró, verd de les fulles i un cel d'un blau intens, i uns pocs ocells, que semblen pinsans, que ens saluden des de les branques.

Pels qui volen una jornada tranquil·la hi ha la ruta dels Volcans, que ressegueix un tram del GR 131: excursió als volcans San Antonio i Teneguia, al sud de l'illa, trepitjant una lava relativament «recent», ja que la darrera erupció va ser l'any 1971. Unes tres hores efectives de camí i acabem al Far i les Salines de Fuencaliente. Observem i fotografiem moltes i diferents espècies vegetals, desconegudes per a nosaltres, com l'enciam de mar, que neix enmig del sòl de lava que cobreix tota la costa sud de l'illa. Segons llegim a l'informe d'un botànic que viu i treballa a La Palma, la flora palmera està composta per més de 700 espècies, diferents de les que coneixem a Catalunya: 70 endemismes propis de l'illa, 104 propis de les Canàries, 33 que estan a les illes, però també alguns exemplars a la Península, 90 introduïdes i 465 espontànies. I això a més a més dels exclusius dragos, que poblen muntanyes baixes i jardins.

Es pot fer una caminada agradable d'unes tres hores, des del mirador de los Brecitos, pel PR 13, fins al fons de La Caldera, i remullar-se els peus. Si es vol caminar una mica més, es pot baixar pel barranco de las Angustias, unes dues hores (a vegades tanquen el barranc, en limiten el pas per perill de l'aigua, ja que és el desguàs natural de la Caldera).

Des del mirador de la Cumbrecita, on hem arribat amb un minibús tot terreny, un camí, el PR13, s'enfila molt dret i en unes tres hores ens porta al cim del Pico Bejenado (1.840 m). També s'hi pot arribar des del Centre d'Informació del Parc Nacional en unes cinc hores. El nostre grup vam escollir aquest darrer camí, PR LP 13.3, que passa per la zona, des d'on es poden contemplar els petroglifs, pedres decorades amb dibuixos d'espirlals, restes arqueològiques dels antics indígenes. El Cabildo de la Palma té una gran cura en la conservació de tot l'entorn, molt especialment del patrimoni arqueològic, i té aquestes restes en recintes encerclats amb tanques, per la qual cosa es poden contemplar a una certa distància, des del sender.

L'endemà baixem caminant el Time, un penya-segat per on baixa un corriol amb una impressionant vista de la platja de Tazacorte. I per descansar les cames, una passejada de quatre hores, dinar inclòs, en un catamarà, que ens endinsa mar enllà per veure de prop dofins i petites balenes, i ens porta a la Cueva Bonita.

I l'excursió estrella d'aquestes jornades: la sortida des dels naixements dels rius Marcos i Cordero. El camí, com tots, és molt net i molt ben senyalitzat. El sender PR 3 comença per un seguit de tretze túnels, que hem de travessar amb un frontal i el cap baix per no topar amb la pedra del sostre. Aquests túnels són estrets, hi passa el canal d'aigua de mig metre d'amplada, més o menys, i la passera per avançar. La distància entre els tretze túnels és més o menys d'un quilòmetre, cadascun és de longitud diferent, entre 40 metres i 100 metres i escaig, i el túnel número dotze s'ha de passar amb la capelina i sabates d'aigua, perquè a dins hi plou a bots i a barrals. En sortir del darrer, a pocs metres, iniciem la forta baixada per un barranc fins al Refugio de Puntallana, on ens recull el minibús 4x4.

I no vàrem marxar de l'illa sense visitar la capital, Santa Cruz de la Palma, una petita ciutat, tranquil·la, polida i molt acollidora. Els *palmeros* són uns «fanàtics» de la seva illa, dit per un d'ells, i estan molt contents quan reben gent d'altres indrets que trepitgen, coneixen, respecten i valoren la seva illa.

*Passeig per la zona volcànica.
Foto de Manuel Navarro.*

ACORDS DE LA JUNTA

Reunió del 1 de febrer de 2016

— Altes:

- 1143 Ernest Noguera Trinxet
- 1144 Jordi Gomila Diví
- 1145 Àlex Barroso Pujol
- 1146 Joan Sánchez Carreras
- 1147 Roger Pascual Sala
- 1148 Néstor Del Pozo Gutiérrez
- 1149 Jaume Campos Masip
- 1150 Joan Alsina Mallafré
- 1151 Damián Rodríguez Orantes
- 1152 Eduard Artal Robledo
- 1153 Glòria Muñoz Aladesa
- 1154 Francesc Cubells Tonda
- 1155 Eugeni Fernández Borja
- 1156 Carlos Campo Suárez

— Baixes: cap

— Marc Carbonell assisteix a la reunió i hi presenta les altes dels 14 socis nous (detallats al principi), que tenen una mitjana de 41 anys, la qual cosa rejoyenirà, sens dubte, la nostra piràmide d'edats actual.

— La Federació s'ha obert a donar subvencions a les entitats, no només per a activitats de formació, sinó també per a altres de caràcter cultural.

— La sortida a la neu dels dies 30 i 31 de gener a l'alberg Pere Tarrés de Llivia va anar molt bé: 19 assistents i un superàvit de 58 euros.

Reunió del 29 de febrer de 2016

— Altes: M. Lourdes Cerdà-Solsona Prats (1157) i Rosa M. Cerdà-Solsona Prats (1158)

Baixes: Antoni Anguera (860)

— S'han lliurat tots els llibres encarregats d'*! tu què feies l'any 1964?* i n'han

quedat 6 de disponibles. Amb el cost de l'IRPF de Mar de Lletres (correctors), el cost final per a la SEAS ha estat de 1.577,05 euros, que pot veure's reduït en cas que es venguin els que han quedat disponibles. Del llibre, se n'ha fet ressò la revista Vèrtex.

— Es comenta la possibilitat de poder disposar de la bola-rocòdrom de la Federació per a alguna festa local, com la del Sant Just al Carrer.

— El Pere Aceitón suggereix uns canvis que considera que s'haurien de fer en el traçat del Camí de Santa Creu abans de presentar-lo al Patronat de Collserola, perquè els necessita amb certa urgència.

— S'informa sobre la nova empresa que ens imprimeix els butlletins a partir d'ara. Es tracta de l'empresa Martingràfic.78, la qual ens mantindrà el preu de cost actual.

— Es detallen els pròxims audiovisuals que ja es faran a la Sala Piquet i tothom està d'acord que hem de repartir més propaganda pel poble per assegurar-hi més assistència.

— Es decideix organitzar un curset de GPS orientat als programes CompeGPS que tenim a l'ordinador de la SEAS i al TwoNav, utilitzats actualment per molts socis en les seves excursions. El donarà l'empresa GR177.cat i es decideix fer-lo en dues sessions de 4 h cadascuna els divendres 20 i 27 de maig, amb un cost de 25 € per als socis i 40 € per als qui no ho siguin. Abans, es donarà a conèixer la proposta en la pròxima assemblea per comprovar quants interessats hi pot haver, tenint en compte que caldria ajustar el curs a un màxim de 15 persones.

— Es dona la darrera ullada a la Memòria i als comptes de 2015, que es presentaran a l'Assemblea que tindrà lloc el 5 de març de 2016 a les 19 h.

BUTLLETÍ DE LA SEAS. ANY 83. No. 324

Taula de redacció — Leonci Canals, Ferran de la Fuente, Maria Garcia,
Jordi Gironès, Ramon Prat i Agustí Revilla.
Autoedició — Jordi Gironès i Leonci Canals
Tramesa — Elisabeth Bart
Disseny — Toni Royo
Correcció de textos — Servei Local de Català de Sant Just Desvern
Impressió — Martígràfic.78

ÍNDEX

- Portada** — Sant Miquel de Barretons
02 — Calendari
03 — La piràmide d'edats pot rejuvenir.
04 — Hem pujat altes muntanyes i davallat profundes coves, per Francesc Riera.
08 — Matagalls, per Leonci Canals.
10 — La universitat homenatja Narcís Prat, per Agustí Revilla.
12 — Senderisme a l'illa de La Palma, per Roser Camps.
15 — Informació de la SEAS

*Sortida a la neu a l'estany d'Auda amb el Puigmal presidint l'horitzó.
Foto d'Albert Cortès.*

SEAS, entitat esportiva núm. A01824

Butlletí de la SEAS

Núm.324 Maig/Juny 2016